

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МЕДИЦИНИ



НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
до вивчення навчальної дисципліни

**«Зміцнення здоров'я та попередження захворювань
(Health Promotion)»**

**ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 229 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»**

Модуль 1: Державне регулювання громадського здоров'я

Модуль 2: Екологічне громадське здоров'я

Модуль 3: Державна стратегія здорового способу життя населення

Підготували: завідувач кафедри, к.мед.н., доцент Божук Б.С.
професор кафедри, д.мед.н. Солоненко І.М.
доцент кафедри, к.мед.н. Сабліна Л.В.
професор кафедри, д.мед.н. Короленко В.В.

Методична розробка розглянута та схвалена на
засіданні кафедри прикладної медицини
Протокол № 8 від " 15 " жовтня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Божук Б.С.

Зміст за темами

Модуль 1. Державне регулювання громадського здоров'я.

Тема 1 . Сучасні концепції громадського здоров'я державними засобами. Міжсекторальні технології забезпечення здоров'я громади. Фактори формування індивідуального і популяційного здоров'я в сучасних умовах та керування ними.

Тема 2. Соціальні засади формування і збереження здоров'я населення. Демографічні проблеми України як інтегральний показник стану громадського здоров'я. Здоров'я населення як показник національної безпеки держави.

Тема 3. Практичне заняття: Оцінка впливів на здоров'я.

Тема 4. Здоров'я населення як основа конкурентоспроможності держави.

Фінансово-економічні аспекти збереження здоров'я. Збереження трудового потенціалу держави засобами громадського здоров'я.

Тема 5. Практичне заняття: Якість життя – визначення за методом ВООЗ.

Тема 6. Міжнародні і національні програми громадського здоров'я.

Аналіз національних програм громадського здоров'я, їх оцінка. Позитивні сторони та недоліки. Шляхи до реалізації програм. Досяжність поставленої мети.

Тема 7. Практичне заняття : Стрес – сучасний фактор ризику здоров'я: визначення та методи запобігання.

Тема 8. Практичне заняття: Регіональні особливості громадського здоров'я в Україні. Регіональні індекси здоров'я населення.

Тема 9. Практичне заняття: Управління проєктами з окремих питань громадського здоров'я. Складання проєкту за вибором.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Сучасні концепції громадського здоров'я. Міжсекторальні технології забезпечення здоров'я громади. Фактори формування індивідуального і популяційного здоров'я в сучасних умовах та керування ними.

План лекції:

1. Медико-соціальні засади формування здоров'я населення як фактор сталого розвитку держави.
2. Сучасна концепція системи громадського здоров'я. Детермінанти здоров'я та принципи охорони здоров'я.

3. Нова модель управління системою громадського здоров'я на різних рівнях управління.

Анотація: сучасні концепції громадського здоров'я дають підставу для визначення його як нового громадського здоров'я, що включає не тільки профілактичні заходи захворювань, але й заходи забезпечення здоров'я здорового населення. Такий підхід потребує міжсекторальних технологій в управлінні.

Лекція 2. Соціальні засади формування і збереження здоров'я населення. Демографічні проблеми України як інтегральний показник стану громадського здоров'я. Здоров'я населення як показник національної безпеки держави.

План лекції:

1. Демографічні проблеми України – медико-соціальні чинники та управління ними.
2. Поняття керованої смертності – вплив засобів державного управління.
3. Стан здоров'я населення як складова національної безпеки.

Анотація: формування здоров'я населення відбувається під впливом природних і соціальних факторів, причому вплив соціальних факторів є переважаючим. Особливо це виражається в демографічних проблемах, які в Україні перетворилися з кризових в катастрофічні. Ці зміни визначають як загрозливими для національної безпеки держави.

Лекція 3. Здоров'я населення як основа конкурентоспроможності держави. Фінансово-економічні аспекти збереження здоров'я. Збереження трудового потенціалу держави засобами громадського здоров'я.

План лекції:

1. Середня тривалість життя як інтегральний показник здоров'я нації та індексу людського розвитку.
2. Вплив соціально-економічних перетворень на рівень здоров'я нації.
3. Фактори ризику в умовах соціально-економічної трансформації.

Анотація: доведено значення валового внутрішнього продукту (ВВП), а також індексу індивідуального споживання для забезпечення рівня здоров'я населення. Визначити роль окремих показників соціально-економічного статусу населення, а також виокремлення серед них пріоритетних для підвищення якості життя і, відповідно, стану здоров'я населення України.

Лекція 4. Міжнародні і національні програми громадського здоров'я. Аналіз національних програм громадського здоров'я, їх оцінка. Позитивні сторони та недоліки. Шляхи до реалізації програм. Досяжність поставленої мети.

План лекції:

1. Міжсекторальні технології управління чинниками та ризиками здоров'я в політиці ВООЗ збереження здоров'я.
2. Міжсекторальні підходи збереження здоров'я в європейському регіоні.
3. Міжгалузеві національні програми заходів у сфері громадського здоров'я.

Анотація: Система громадського здоров'я як основа профілактичної медицини передбачає основні заходи у сфері охорони здоров'я та спрямовується на збереження здоров'я населення та зменшення витрат на медичне обслуговування. Для реалізації цього бачення використовується підхід, що передбачає роботу з іншими секторами в напрямі вирішення проблем, пов'язаних з більш широкими детермінантами здоров'я, а також з медичними працівниками. Політика міжсекторального підходу в громадському здоров'ї визначає шляхи, якими рішення в тій чи іншій галузі впливають на здоров'я загалом і на те, як стан здоров'я населення вплине на розвиток різних секторів, тобто на економічний розвиток галузі, створення робочих місць, формування ВВП країни, доступ до продовольства, необхідної інфраструктури (транспорту, мереж водопостачання та водовідведення) тощо.

Комплекс тестових завдань для поточного та підсумкового контролю з Модуля 1.

Комплекс тестових завдань для поточного та підсумкового контролю з дисципліни (модуля) застосовується для всіх форм навчання.

Тестові контрольні завдання з дисципліни подаються безпосередньо перед їх складанням.

Відмітити правильне твердження:

1. За визначенням ВООЗ (1993) здоров'я, - це
 - відсутність хвороби;
 - добре фізичне самопочуття;
 - системна категорія загального благополуччя.

2. Здоров'я населення країни вважають
 - мірилом соціального прогресу держави,
 - показником рівня медичного обслуговування,
 - складовою індексу людського розвитку

3. В основу реформування системи охорони здоров'я в Україні покладено принцип

- доступності медичної допомоги для всіх;
- пріоритетності фінансування висококваліфікованої медичної допомоги;
- демократичності управління.

4. Громадське здоров'я – це ...

- сфера знань та організована діяльність суб'єктів системи громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя.
- здоров'я населення та окремих його груп у країні, області, регіоні.
- рівень здоров'я громади, що усереднює стан індивідуального здоров'я її мешканців.

5. Відмітити відповідними літерами медичні (А) та суспільні (Б) чинники здоров'я:

- стан галузі охорони здоров'я
- географічні фактори регіону
- спосіб життя
- традиції харчування
- рівень освіти і культури

6. Державними (А) та громадськими (Б) системами, що забезпечують здоров'я населення, є:

- комунальна система
- сім'я
- побутові традиції
- профспілки
- корпоративна соціальна відповідальність

7. Ознаками, що характеризують індивідуальне (А) і популяційне (Б) здоров'я, є:

- індекс споживання
- спадковість
- ідеологія охорони здоров'я
- екологічна політика
- екологічні умови праці

Відмітити правильні відповіді

8. Ендогенними факторами здоров'я населення України є:

- спадковість
- економічна криза
- алкоголізм
- технізація виробництва
- забезпеченість якісними продуктами харчування

9. Екзогенними факторами здоров'я населення України є:

- спадковість
- медичне обслуговування
- спосіб життя
- економіка країни
- рівень добробуту сім'ї

10. Рівень популяційного здоров'я в Україні вимірюється

- тестуванням
- за звертаннями в поліклініку
- за вимірами фізіологічних показників
- за середньою тривалістю життя
- за народжуваністю та смертністю

Співвіднести цифри і літери за відповідністю понять

11. Фактори державного(А) впливу на здоров'я це

- галузеве фінансування
- безробіття
- старість
- гіподинамія
- доступність медичної допомоги

Відмітити правильні відповіді

12. За визначенням ВООЗ (2005) статус здоров'я населення це:

- статистична характеристика здоров'я громадян
- показник питомої ваги інвалідів в загальній кількості громадян
- показник смертності з усіх причин
- середній віковий показник народонаселення
- динаміка показника народжуваності

13. Основні партнери держави в охороні здоров'я громадян це:

- співдружні держави
- система ВООЗ
- екологічні організації.
- громадські організації
- громадяни

Позначити буквами класифікацію заходів

14. Соціальні (А) та медико-біологічні (Б) детермінанти здоров'я, якими можна управляти, це:

- рівень освіти
- розмір доходів
- стан навколишнього середовища
- доступність медичної допомоги
- спадковість

Відмітити правильні відповіді

15. За визначенням ВООЗ - потенціал здоров'я громади це:

- кількість днів хвороби і здоров'я на протязі року
- відношення маси тіла до зросту
- максимально можливий рівень здоров'я
- стан здоров'я популяції
- рівень народжуваності

16. Соціальні фактори, що впливають на рівень здоров'я, це:

- соціальна запитаність
- рівень освіти
- скупченість проживання
- шкідливі звички
- стать

Позначити буквами приналежність

17. Біологічні (А) та соціальні (Б) фактори, що визначають рівень здоров'я

- вік
- спосіб життя
- медичне допомога
- економічний рівень забезпеченості.

- спадковість

Відмітити правильні відповіді

18. Галузі, які впливають на стан здоров'я населення, це:

- охорона здоров'я
- освіта
- охорона навколишнього середовища
- економіка
- спорт

19. Завданнями системи громадського здоров'я є:

- надання медичної допомоги
- надання соціальної допомоги
- організація та забезпечення виконання оперативних функцій громадського здоров'я
- реабілітація

20. Поставте відповідний значок (=, <, >) між двома показниками

В умовах демографічної кризи народжуваність.....смертність

Відмітьте правильні відповіді

21. Демографічна криза це:

- депопуляція
- скорочення тривалості життя
- підвищення середнього віку населення

22. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я:

- приймають рішення з питань, пов'язаних із налагодженням та підтримкою міжсекторальної взаємодії в системі громадського здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці
- формують регіональну політику у сфері громадського здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці
- реалізують державну політику у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення на відповідній території

23. Чи можна поставити знак рівняння в твердженні (правильну відповідь підкреслити)

Демографічна криза = демографічна катастрофа
Так Ні

Позначте цифрами за принципом поширеності

24. Екзогенні ризики смертності в Україні це:

- самогубство
- випадкове отруєння
- ДТП
- результат Чорнобильської катастрофи
- виробнича травма

25. Ендогенні ризики смертності в Україні це:

- захворювання дихальних шляхів
- серцево-судинні розлади
- новоутворення
- порушення харчування
- недостатність харчування

Відмітити правильну відповідь

26. В Україні така форма фінансування охорони здоров'я населення, як медичне страхування, є:

- на початковій стадії
- розповсюджена
- не існує

27. В Україні така форма медичного обслуговування населення, як приватна медицина, є:

- на початковій стадії
- розповсюджена
- не існує

28. Чорнобильська аварія викликала підвищення рівня захворюваності населення України на:

- новоутворення в цілому

- новоутворення щитовидної залози
- зниження імунітету
- запалення дихальних шляхів
- ендокринопатології

Зміст за темами

Модуль 2. Екологічне громадське здоров'я.

Тема 1. Концепція єдиної політики збереження здоров'я і довкілля. Міжнародні організації і політика збереження довкілля. Глобальні і регіональні екологічні фактори.

Тема 2. Законодавчо-нормативна база екологічного громадського здоров'я. Охорона і збереження довкілля. Закони обмеження і протидії впливу шкідливих екологічних факторів.

Тема 3. Державна політика і стратегія забезпечення екологічного громадського здоров'я. Національна екологічна безпека. Вплив на генофонд української нації екологічних катастроф.

Тема 4. Регіональні особливості і дії органів місцевого самоврядування щодо екологічного громадського здоров'я.

Тема 5. Освітня політика в Україні щодо виховання екологічної самосвідомості. Стратегія зеленого туризму для збереження здоров'я населення і довкілля.

Тема 6. Кадрове та інфраструктурне забезпечення виконання програми з екологічної безпеки.

Тема 7. Практичне заняття: Якість життя (ВООЗ). Складання карти якості життя відповідно сферам управління: екологічна сфера.

Тема 8. Практичне заняття: Державний контроль безпечних харчових продуктів. Рекомендації ВООЗ щодо нових харчових добавок в Україні.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Концепція єдиної політики збереження здоров'я і довкілля. Міжнародні організації і політика збереження довкілля. Глобальні і регіональні екологічні фактори.

План лекції:

1. Поняття і концепція формування здорового способу життя населення як фактору сталого розвитку держави.
2. Засоби державного управління формуванням здорового способу життя населення в сучасних умовах.

3. Трудовий потенціал держави і його залежність від здорового способу життя народу.

Анотація: сучасна концепція громадського здоров'я передбачає функціонування системи громадського здоров'я в Україні з метою зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя, регулює суспільні відносини у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, визначає відповідні права і обов'язки державних органів та органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб у цій сфері, встановлює правові та організаційні засади здійснення державного нагляду (контролю) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя населення. Такий підхід потребує міжсекторального підходу в управлінні.

Лекція 2. Законодавчо-нормативна база екологічного громадського здоров'я. Охорона і збереження довкілля. Закони обмеження і протидії впливу шкідливих екологічних факторів.

План лекції:

1. Демографічні проблеми України – медико-соціальні чинники та управління ними.
2. Поняття керованої смертності – вплив засобів державного управління.
3. Стан здоров'я населення як складова національної безпеки.

Анотація: формування здоров'я населення відбувається під впливом природних і соціальних факторів, причому вплив соціальних факторів є переважаючим. Особливо це виражається в демографічних проблемах, які в Україні перетворилися з кризових в катастрофічні. Ці зміни визначають як загрозовими для національної безпеки держави.

Лекція 3. Державна політика і стратегія забезпечення екологічного громадського здоров'я. Національна екологічна безпека. Вплив на генофонд української нації екологічних катастроф.

План лекції:

1. Середня тривалість життя як інтегральний показник здоров'я нації та індексу людського розвитку.
2. Вплив соціально-економічних перетворень на рівень здоров'я нації.
3. Фактори ризику в умовах соціально-економічної трансформації.

Анотація: доведено значення ВВП, а також індексу індивідуального споживання для забезпечення рівня здоров'я населення. Визначити роль окремих показників соціально-економічного статусу населення, а також виокремлення серед них пріоритетних для підвищення якості життя і, відповідно, стану здоров'я населення України.

Лекція 4. Регіональні особливості і дії органів місцевого самоврядування щодо екологічного громадського здоров'я

План лекції:

1. Поняття про екологічне громадське здоров'я.
2. Оцінка впливу екологічних ризиків здоров'я методом ОВЗ.
3. Вплив факторів навколишнього середовища і управління ними.

Анотація: в умовах України екологічні фактори відносяться до пріоритетних щодо рівня громадського здоров'я. Значні корективи поняття екологічного громадського здоров'я вносить регіональний фактор який в умовах України відрізняється значною диференціацією. Це накладає значний відбиток на управління охороною здоров'я в різних регіонах.

Лекція 5. Освітня політика в Україні щодо виховання екологічної самосвідомості. Стратегія зеленого туризму для збереження здоров'я населення і довкілля.

План лекції:

1. Міжсекторальні технології управління чинниками та ризиками здоров'я в політиці ВООЗ збереження здоров'я.
2. Міжсекторальні підходи збереження здоров'я в європейському регіоні.
3. Міжгалузеві національні програми заходів у сфері громадського здоров'я.

Анотація: багатоаспектність чинників та загроз, які впливають на здоров'я, потребують між секторальних технологій управління ними. Міжнародні і національні програми громадського здоров'я відрізняються міжгалузевими механізмами функціонування громадського здоров'я, які є єдино ефективним методом його забезпечення.

Комплекс тестових завдань для поточного та підсумкового контролю з Модуля 2.

Відмітити правильне твердження

1. За визначенням ВООЗ (1998) екологічне громадське здоров'я це:

- якість довкілля;
- добре фізичне самопочуття в навколишніх умовах;
- системна категорія загального благополуччя.

2. Здоров'я населення країни забезпечують

- стратегія соціального прогресу держави,
- рівень медичного обслуговування,

- стратегія здорового довкілля

3. Закінчити визначення, використавши одне або декілька слів в відповідному відмінку: біологічний, психологічний, соціальний, індивідуальне здоров'я, медичне обслуговування, економічне забезпечення, екологічний стан, безпека

Екологічне здоров'я населення - це динамічний процес збереження і розвитку

Відмітити відповідними літерами

4. Медичні (А) та суспільні (Б) чинники екологічного здоров'я :

- стан галузі охорони здоров'я
- екологічні фактори регіону
- спосіб життя
- традиції харчування
- рівень освіти і культури

5. Державними (А) та громадськими (Б) системами, що забезпечують екологічне здоров'я населення є:

- комунальна система
- сім'я
- побутові традиції
- держава
- корпоративна соціальна відповідальність

Відмітити правильні відповіді

6. Ознаками, що характеризують екологічну освіченість щодо впливу на здоров'я є:

- вплив якості води
- спадковість
- ідеологія охорони здоров'я
- екологічна політика
- екологічні умови праці

7. Ендогенними факторами, що впливають на екологічне здоров'я населення України, є:

- імунітет

- економічна криза
- алкоголізм
- технізація виробництва
- забезпеченість якісними продуктами харчування

8. Екзогенними факторами, що впливають на здоров'я населення України є:

- спадковість
- клімат
- спосіб життя
- економіка країни
- забруднення повітря

9. Рівень екологічного здоров'я вимірюється:

- тестуванням
- за звертаннями в поліклініку в момент катастрофи
- за вимірами фізіологічних показників
- за середньою тривалістю життя в ураженому районі
- за народжуваністю та смертністю в районі екологічного ризику

Співвіднести цифри і літери за відповідністю понять

10. Фактори державного (А) впливу на екологічне здоров'я це:

- галузеве фінансування
- захист довкілля
- політика з охорони здоров'я
- екологічна поведінка
- доступність медичної допомоги

Відмітити правильні відповіді

11. За визначенням ВООЗ (2005) екологічне здоров'я населення це:

- статистична характеристика здоров'я громадян
- показник питомої ваги інвалідів від екологічних лих в загальній кількості громадян
- показник смертності з усіх причин
- показник смертності від екологічних факторів
- динаміка показника народжуваності

12. Основні партнери держави в забезпеченні екологічного громадського здоров'я, це:

- співдружні держави
- система ВООЗ
- екологічні організації
- громадські організації
- громада

Позначити буквами класифікацію заходів

13. Соціальні (А) та медико-біологічні (Б) детермінанти здоров'я, якими можна управляти, це:

- рівень освіти
- якість життя
- стан навколишнього середовища
- доступність медичної допомоги
- спосіб життя

Відмітити правильні відповіді

14. Громадські фактори, що впливають на екологічне громадське здоров'я, це:

- соціальна допомога
- рівень освіти
- скупченість проживання
- шкідливі звички
- трудова зайнятість

Позначити буквами приналежність

15. Природні (А) та антропогенні (Б) екологічні фактори

- інсоляція
- буревій
- вилив фосфорних сполук
- біологічні харчові добавки
- окис вуглецю

Відмітити правильні відповіді

16. Галузі, які забезпечують екологічне громадське здоров'я, це:

- охорона здоров'я

- освіта
- охорона навколишнього середовища
- економіка
- спорт

17. Завданнями системи громадського здоров'я є:

- організація та забезпечення виконання оперативних функцій громадського здоров'я
- надання медичної допомоги постраждалим від екологічних катастроф
- надання соціальної допомоги
- реабілітація

20. Екологічне громадське здоров'я сприяє:

- відтворенню здоров'я індивіда
- відтворенню здоров'я нації
- відтворенню трудового потенціалу країни

Вказати цифрами 1,2,3,4,5 послідовність

21. В концепції екологічного здоров'я вказаним поняттям належить місце:

- запобігання
- спосіб життя
- управління ризиками
- знання
- лікування

Зміст за темами

Модуль 3. Державна стратегія здорового способу життя населення.

Тема 1. Здоровий спосіб життя як політика і стратегія в галузі охорони здоров'я населення. Засоби державного впливу на формування здорового способу життя населення як оптимального шляху подовження тривалості життя і підвищення трудового потенціалу держави.

Тема 2. Законодавчо-нормативне забезпечення здорового способу життя населення. Закони обмеження і протидії впливу шкідливих звичок.

Тема 3. Практичне заняття: Концепції та моделі формування здорового способу життя. Міжнародна практика формування здорового способу життя населення: успішні політики з health promotion.

Тема 4. Національна безпека та формування здорового способу життя населення. Вплив негативних побутових звичок (алкоголізм, наркоманія, тютюнопаління) на генофонд української нації.

Тема 5. Практичне заняття: Якість життя (ВООЗ) як засіб реалізації стратегії здорового способу життя. Складання карти якості життя відповідно до окремих сфер управління.

Тема 6. Фінансово-економічні аспекти формування здорового способу життя населення. Фактори ризику і детермінанти здорового способу життя в сучасному суспільстві.

Тема 7. Освітня політика в Україні щодо виховання здорового способу життя молоді. Освітні програми, технології їх реалізації.

Тема 8. Практичне заняття: Державні заходи подолання фактору гіподинамії населення. Молодіжна політика держави щодо туризму і спорту.

Тема 9. Практичне заняття: Державний контроль впровадження раціонального і безпечного харчування населення України.

Тема 10. Практичне заняття: Управління проектами запровадження здорового способу життя на рівні місцевого самоврядування. Складання проекту за вибором.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Здоровий спосіб життя як політика і стратегія в галузі охорони здоров'я населення. Засоби державного впливу на формування здорового способу життя населення як оптимального шляху подовження тривалості життя і підвищення трудового потенціалу держави.

План лекції:

1. Поняття і концепція формування здорового способу життя населення як фактору сталого розвитку держави.
2. Засоби державного управління формуванням здорового способу життя населення в сучасних умовах.
3. Трудовий потенціал держави і його залежність від здорового способу життя народу.

Анотація: Відповідно до Закону України «Про систему громадського здоров'я», збереження здоров'я передбачає здійснення освітніх, соціально-виховних та інших заходів щодо заохочення до здорового способу життя та підтримання безпечного для здоров'я середовища життєдіяльності і навколишнього природного середовища. Такий підхід потребує міжсекторального підходу в управлінні.

Лекція 2. Законодавчо-нормативне забезпечення здорового способу життя населення. Закони обмеження і протидії впливу шкідливих звичок.

План лекції:

1. Демографічні проблеми України – медико-соціальні чинники та управління ними.
2. Поняття керованої смертності – вплив засобів державного управління.
3. Стан здоров'я населення як складова національної безпеки.

Анотація: формування здоров'я населення відбувається під впливом природних і соціальних факторів, причому вплив соціальних факторів є переважаючим. Чинною «Стратегією національної безпеки України» визнано, що демографічна ситуація стає дедалі загрозливішою. Скорочення народжуваності, високий рівень смертності, зокрема дитячої, проблеми репродуктивного здоров'я населення, системні проблеми у сфері охорони здоров'я, еміграція, насамперед фахівців і молоді, підбивають національну стійкість, людський, економічний і воєнний потенціал, загрожують майбутньому України. Ці зміни визначають як загрози для національної безпеки держави.

Лекція 3. Національна безпека та формування здорового способу життя населення. Вплив негативних побутових звичок (алкоголізм, наркоманія, тютюнопаління) на генофонд української нації.

План лекції:

1. Середня тривалість життя як інтегральний показник здоров'я нації та індексу людського розвитку.
2. Вплив соціально-економічних перетворень на рівень здоров'я нації.
3. Фактори ризику в умовах соціально-економічної трансформації.

Анотація: доведено значення ВВП, а також індексу індивідуального споживання для забезпечення рівня здоров'я населення. Визначити роль окремих показників соціально-економічного статусу населення, а також виокремлення серед них пріоритетних для підвищення якості життя і, відповідно, стану здоров'я населення України.

Лекція 4. Фінансово-економічні аспекти формування здорового способу життя населення. Фактори ризику і детермінанти здорового способу життя в сучасному суспільстві.

План лекції:

1. Поняття про екологічне громадське здоров'я.
2. Оцінка впливу екологічних ризиків здоров'я методом ОВЗ.
3. Вплив факторів навколишнього середовища і управління ними.

Анотація: в умовах України екологічні фактори відносяться до пріоритетних щодо рівня громадського здоров'я. Значні корективи поняття екологічного громадського здоров'я вносить регіональний фактор який в умовах України

відрізняється значною диференціацією. Це накладає значний відбиток на управління охороною здоров'я в різних регіонах.

Лекція 5. Освітня політика в Україні щодо виховання здорового способу життя молоді. Освітні програми, технології їх реалізації.

План лекції:

1. Міжсекторальні технології управління чинниками та ризиками здоров'я в політиці ВООЗ збереження здоров'я.
2. Міжсекторальні підходи збереження здоров'я в європейському регіоні.
3. Міжгалузеві національні програми заходів у сфері громадського здоров'я.

Анотація: багатоаспектність чинників та загроз, які впливають на здоров'я, потребують міжсекторальних технологій управління ними. Міжнародні і національні програми у сфері громадського здоров'я відрізняються міжгалузевими механізмами функціонування громадського здоров'я.

Комплекс тестових завдань для поточного та підсумкового контролю з Модуля 3.

Відмітити в квадраті правильне твердження:

1. За визначенням ВООЗ, здоровий спосіб життя - це:
 - якість життя;
 - добре фізичне самопочуття;
 - системна категорія загального благополуччя.

2. Здоров'я населення країни забезпечують
 - стратегія соціального прогресу держави,
 - рівень медичного обслуговування,
 - стратегія здорового способу життя населення

3. В основу формування здорового способу життя населення в Україні покладено принцип
 - доступності медичної допомоги для всіх;
 - поширення просвітніх технологій;
 - демократичності управління.

Закінчити визначення, використавши одно або декілька слів в відповідному відмінку: біологічний, психологічний, соціальний, індивідуальне здоров'я, медичне обслуговування, економічне забезпечення

5. Здоровий спосіб життя людини - це динамічний процес збереження і розвитку її функцій за максимальної тривалості життя.

Відмітити відповідними літерами

6. Медичні (А) та суспільні (Б) чинники здоров'я:

- стан галузі охорони здоров'я
- географічні фактори регіону
- спосіб життя
- традиції харчування
- рівень освіти і культури

7. Державними (А) та громадськими (Б) системами, що забезпечують здоровий спосіб життя населення є:

- комунальна система
- сім'я
- побутові традиції
- держава
- корпоративна соціальна відповідальність

Відмітити любою позначкою в квадратіку правильні відповіді

8. Ознаками, що характеризують здоровий спосіб життя людини, є:

- індекс споживання
- спадковість
- ідеологія охорони здоров'я
- екологічна політика
- екологічні умови праці

9. Ендогенними факторами, що впливають на здоровий спосіб життя населення України є:

- спадковість
- економічна криза
- алкоголізм
- технізація виробництва
- забезпеченість якісними продуктами харчування

10. Екзогенними факторами, що впливають на здоровий спосіб життя населення України, є:

- спадковість
- медичне обслуговування
- спосіб життя
- економіка країни
- рівень добробуту сім'ї

11. Рівень здоров'я і тривалості життя вимірюється:

- тестуванням
- за звертаннями в поліклініку
- за вимірами фізіологічних показників
- за середньою тривалістю життя
- за народжуваністю та смертністю

Співвіднести цифри і літери за відповідністю понять

12. Фактори державного (А) впливу на здоров'я це:

- галузеве фінансування
- безробіття
- політика
- гіподинамія
- доступність медичної допомоги

Відмітити правильні відповіді

13. За визначенням ВООЗ, статус здоров'я населення - це:

- статистична характеристика здоров'я громадян
- показник питомої ваги інвалідів в загальній кількості громадян
- показник смертності з усіх причин
- середній віковий показник народонаселення
- динаміка показника народжуваності

14. Основні партнери держави в формування здорового способу життя громадян це:

- співдружні держави
- система ВООЗ
- екологічні організації.

- громадські організації
- громада

Позначити буквами класифікацію заходів

15. Соціальні (А) та медико-біологічні (Б) детермінанти здоров'я, якими можна управляти, це:

- рівень освіти
- якість життя
- стан навколишнього середовища
- доступність медичної допомоги
- спосіб життя

Відмітити правильні відповіді

16. Громадські фактори, що впливають на здоровий спосіб життя, це:

- соціальна запитаність
- рівень освіти
- скупченість проживання
- шкідливі звички
- трудова зайнятість

Позначити буквами приналежність

17. Біологічні (А) та соціальні (Б) фактори, що визначають особливості здорового способу життя

- вік
- звички
- медичне допомога
- економічний рівень забезпеченості.
- спадковість

Відмітити правильні відповіді

18. Галузі, які забезпечують здоровий спосіб життя населення, це:

- охорона здоров'я
- освіта
- охорона навколишнього середовища
- економіка
- спорт

18. Завданнями системи громадського здоров'я є:

- організація та забезпечення виконання оперативних функцій громадського здоров'я
- надання медичної допомоги
- надання соціальної допомоги
- реабілітація

19. Здоровий спосіб життя населення сприяє:

- відтворенню здоров'я індивіда
- відтворенню здоров'я нації
- відтворенню трудового потенціалу країни

Вказати цифрами 1,2,3,4,5 послідовність

20. В концепції здорового способу життя вказаним поняттям належить місце:

- профілактика захворювань
- спосіб життя
- укріплення здоров'я
- знання
- лікування

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Державна політика з охорони громадського здоров'я в Україні: навч. посіб. / кер. авт. кол. І.М. Солоненко, Л.І. Жаліло. К.: Вид-во НАДУ, 2004. 116 с.
2. Громадське здоров'я : навчальний посібник. / Т.С. Грузева, Л.І. Галієнко, Н.В. Гречишкіна та ін. Київ: Книга-плюс, 2021. 296 с.
3. Управління охороною здоров'я на місцевому рівні: національний та зарубіжний досвід: навч. посіб./ О.Ю. Оболенський, І.М. Солоненко, Л.І. Жаліло. та ін. К.: Асоціація міст України та громад, 2007. 191 с.

Нормативно-правова література

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249618799>
4. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 6 вересня 2022 року № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>

Додаткова література:

1. Розробка та фінансування регіональних і місцевих програм громадського здоров'я: операційний посібник/ В. Ляшко, Н. Півень, М. Брага та ін.. Київ: Центр громадського здоров'я МОЗ України, 2019. 62 с. URL : https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Manual_Development%20and%20funding%20of%20regional%20and%20local%20public%20health%20programs_print_210x297%2B3mm.pdf
2. Управління підприємницькою діяльністю в галузі охорони здоров'я / За ред. О.В. Баєвої, І.М. Солоненка. К.: Вид-во МАУП, 2007. 374 с.
3. Ярош Н.П. Державні соціальні стандарти у сфері охорони здоров'я України: монографія. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 196 с.
4. Солоненко Н. Економіка охорони здоров'я: навч. посіб. К.: Вид-во НАДУ, 2005. 416 с.

Рекомендовані адреси сайтів.

1. WHO Country Cooperation Strategy, Ukraine 2024–2030. URL: <https://www.who.int/europe/publications/i/item/WHO-EURO-2024-9329-49101-73236>
2. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Матеріали з промоції здоров'я. URL: <https://phc.org.ua/promociya-zdorovya/materiali-z-promocii-zdorovya>